

3-mavzu: O‘simliklar karantin nazoratidagi mahsulotlarni O‘zbekiston respublikasiga olib kirish tartibi, foydalanish shartlari va ularni respublika xududidan olib o‘tishga qo‘yiladigan talablar (2soat)

Reja:

1. Karantin ostidagi mahsulotni olib kirish
2. Karantin ruhsatnomasini berish tartibi
3. Arizani ko‘rib chiqish va karantin ruxsatnomasini berish yoki karantin ruxsatnomasini berishni rad etish to‘g‘risida qaror qabul qilish

Olib kirilayotgan, olib chiqilayotgan va tranzit tarzida olib o‘tilayotgan karantin ostidagi mahsulot o‘simliklar karantini ob‘ektlaridan xoli bo‘lishi hamda uning har bir turkumi fitosanitariya sertifikatlarining asl nusxalari bilan ta‘minlangan bo‘lishi kerak.

Karantin ostidagi mahsulot olib kirilayotganda, olib chiqilayotganda va tranzit tarzida olib o‘tilayotganda o‘simliklar karantini qoidalari hamda fitosanitariya talablariga rioya qilinishi kerak. Karantin to‘g‘risidagi qonunning yangi tahriri 7-bob 29 moddasida karantin nazoratidagi mahsulotlarni mamlakat hududiga olib kirish tartibi belgilangan.

29-modda. Karantin ostidagi mahsulotni olib kirish

Karantin ostidagi mahsulotni olib kirishga karantin ruxsatnomasi, eksport qiluvchi mamlakatning o‘simliklar karantini va ularni himoya qilish bo‘yicha davlat organlari tomonidan beriladigan fitosanitariya sertifikati yoki guvohnomasi mavjud bo‘lgan taqdirda yo‘l qo‘yiladi.

O‘simliklar karantini va ularni himoya qilish bo‘yicha davlat organlariga ega bo‘lmagan xorijiy mamlakatlardan karantin ostidagi mahsulotni olib kirishga O‘simliklar karantini davlat inspeksiyasi tomonidan karantin ostidagi mahsulotning har bir turkumiga alohida-alohida beriladigan karantin ruxsatnomasi mavjud bo‘lgan taqdirda yo‘l qo‘yiladi.

Davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlari, yuridik va jismoniy shaxslar karantin ostidagi mahsulotni olib kirishda:

karantin ostidagi mahsulotni O‘zbekiston Respublikasiga yetkazib berishga yoki uning hududidan tranzit tarzida olib o‘tishga doir savdo shartnomalariga (kontraktlariga) o‘simliklar karantini ob‘ektlarining O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirib kelishining oldini olishni ta‘minlaydigan fitosanitariya talablarini kiritishi;

xorijiy mamlakatlardan karantin ostidagi mahsulotni xarid qilish chog‘ida, zarur bo‘lgan taqdirda, bu mamlakatlardagi karantin ostidagi mahsulotning fitosanitar holatini o‘rganish uchun o‘simliklar karantini bo‘yicha mutaxassislarni yuborishni nazarda tutishi shart.

Olib kirilayotgan karantin ostidagi mahsulot o'simliklar karantini chegara punktlarida o'simliklar karantini davlat inspektorlari tomonidan majburiy tekshiruvdan o'tkazilishi lozim.

Karantin ostidagi mahsulotni olib kirish amalga oshiriladigan o'simliklar karantini chegara punktlari O'simliklar karantini davlat inspeksiyasi tomonidan belgilanadi.

Qo'shni davlatlardan o'simliklar karantini ob'ektlarining O'zbekiston Respublikasi hududiga kirib kelishi va tarqalishi tahdidi yuzaga kelgan taqdirda, vakolatli organlarning qaroriga ko'ra xavf tug'diruvchi uchastkalardagi chegara vaqtincha yopib qo'yiladi.

O'simliklar karantini ob'ektlari aniqlangan karantin ostidagi mahsulotni olib kirish taqiqlanadi, bundan ularning ilmiy maqsadlarda olib kirilayotgan namunalari mustasno.

Urug'liklarni va ekish materiallarini xorijiy mamlakatlardan O'zbekiston Respublikasida yashovchi fuqarolarga pochta jo'natmalarida yuborish, shuningdek yuk bilan olib o'tish taqiqlanadi. O'simliklar karantini ob'ektlari bilan zararlanmagan ayrim mevalarni, yangi ho'l meva va sabzavotlarni yo'lovchilarning qo'l yukida o'tkazishga o'simliklar karantini davlat inspektori tomonidan ruxsat beriladi. Alohida qimmatga ega bo'lgan urug'lar, o'simliklar yoki ekish materiallari ilmiy-tadqiqot muassasalarining manziliga yo'llangan taqdirda, ular o'simliklar karantini davlat inspektorining xulosasiga ko'ra introduksiya karantin ko'chatxonasiga tekshirish uchun yuborilishi kerak.

O'zbekiston Respublikasida akkreditatsiya qilingan diplomatik vakolatxonalar, konsullik muassasalari va savdo vakolatxonalarini tomonidan karantin ostidagi mahsulotni xorijiy mamlakatlardan O'zbekiston Respublikasiga yuk bilan olib kirish va pochta orqali jo'natish, mamlakat ichida tashish hamda undan foydalanish o'simliklar karantini qoidalariga muvofiq amalga oshiriladi.

Olib kirilgan karantin ostidagi mahsulotda o'simliklar karantini ob'ektlari aniqlangan taqdirda, ular belgilangan tartibda bir sutka ichida majburiy fumigatsiya qilinadi yoki boshqa usullar bilan zararsizlantiriladi, begona o'tlardan tozalanadi, yashirin zararlanishlarni aniqlash va sog'lomlashtirish maqsadida oranjereyalarga va karantin ko'chatxonalariga o'simliklar karantini qoidalariga muvofiq ekiladi. Bu o'simlik materialiga texnik jihatdan ishlov beriladi yoki ulardan hududi o'simliklar karantini ob'ektlari tarqalishi xavfidan xoli bo'lgan tumanlarda foydalaniladi. Yashirin zararlanishni aniqlash alohida hollarda laboratoriya tekshiruvi asosida amalga oshirilishi mumkin.

Olib kirilgan karantin ostidagi mahsulotni zararsizlantirish bilan bog'liq barcha xarajatlar, shu jumladan ishchi kuchidan, transportdan, xonalardan va yordamchi

materiallardan foydalanish tegishli yukni oluvchilar yoki karantin ostidagi mahsulotni jo'natuvchilar hisobidan amalga oshiriladi.

Karantin ostidagi mahsulot mavjud bo'lgan tranzit yuklar o'simliklar karantini bo'yicha davlat xizmati tomonidan majburiy tekshiruvdan o'tkazilishi lozim. O'simliklar karantini ob'ektlari aniqlangan taqdirda, mazkur yuklar ushlab turilishi, zararsizlantirilishi yoki uni eksport qilgan mamlakatga qaytarib yuborilishi kerak.

Karantin ruxsatnomasini berishga doir talablar va shartlar

Quyidagilar ruxsatnoma berish uchun rioya etilishi majburiy talablar va shartlar hisoblanadi:

yuridik va jismoniy shaxslar tomonidan o'simliklar karantini to'g'risidagi qonun hujjatlariga, jumladan karantin qoidalariga, shuningdek fitosanitar talablarga rioya etilishi;

o'simliklar karantini davlat inspektori tomonidan o'z vakolati doirasida yuborilgan zarur fitosanitar talablar bajarilishi bo'yicha taqdimnomalarni bajarish, o'simliklar karantini ob'ektlari aniqlanganda o'simliklar karantini qoidalariga muvofiq o'rnatilgan cheklashlar va ko'rsatmalarga rioya qilish;

O'zbekiston Respublikasiga olib kirilayotgan o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlar xalqaro fitosanitar talablarga, savdo shartnomalarida (bitimlarida) nazarda tutilgan fitosanitar shartlarga javob berishi va O'zbekiston Respublikasi hududiga chetdan kiritilishi mumkin bo'lmagan o'simliklarning ekish materiallari, o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlar va ularning hududlari ro'yxatiga kirmagan bo'lishi;

O'zbekiston Respublikasiga olib kirilayotgan o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlarni eksport qiluvchi mamlakat hududida karantin holati e'lon qilinmagan bo'lishi;

O'zbekiston Respublikasiga olib kirilayotgan o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlarni eksport qiluvchi mamlakat hududidan O'zbekiston Respublikasi hududiga karantindagi zararli organizmlar kirib kelish xavfi mavjud bo'lmasligi;

karantin ruxsatnomasini berish natijasida harakatlarni bajarish va (yoki) muayyan faoliyatni amalga oshirish, fuqarolarning hayoti va sog'lig'iga yoki o'simlik dunyosi ob'ektlariga hamda ularning yashash muhitiga haqiqatda xavf solmasligi;

karantin ruxsatnomasini olish uchun yuridik va jismoniy shaxslar arizani o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlarni O'zbekiston Respublikasiga olib kirish rejalashtirilgan kundan kamida 30 kun avval Inspektsiyaga taqdim qilishi.

O'zbekiston Respublikasiga olib kirilayotgan o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlarni fumigatsiya qilish talab etilgan hollarda yuridik va

jismoniy shaxslar fumigatsiya ishlarini o'tkazish uchun zarur bino va inshootlar bilan ta'minlaydilar.

Arizani ko'rib chiqish va karantin ruxsatnomasini berish yoki karantin ruxsatnomasini berishni rad etish to'g'risida qaror qabul qilish

Karantin ruxsatnomasini olish uchun yuridik va jismoniy shaxslar (keyingi o'rinlarda ariza beruvchilar deb ataladi) Inspeksiyaqa quyidagi hujjatlarni taqdim etadi:

karantin ruxsatnomasini berish to'g'risida mazkur Nizomning [2-ilovasiga](#) muvofiq shakl bo'yicha ariza;

karantin ruxsatnomasini berish to'g'risidagi arizani ko'rib chiqish uchun yig'im to'langanligini tasdiqlovchi bank hujjati.

Ariza beruvchidan ushbu badda nazarda tutilmagan hujjatlarning taqdim etilishini talab qilishga yo'l qo'yilmaydi.

Ariza Inspeksiyaqa ariza beruvchilar tomonidan bevosita, pochta aloqasi vositalari orqali yoki elektron shaklda, ular olinganligi haqidagi xabarnoma bilan birga taqdim etiladi. Elektron shaklda taqdim etilgan ariza ariza beruvchining elektron raqamli imzosi bilan tasdiqlanadi.

Karantin ruxsatnomasini olish uchun Inspeksiyaqa taqdim etilgan hujjatlar ro'yxat bo'yicha qabul qilinadi, ro'yxat Inspeksiya tomonidan hujjatlar qabul qilingan sana to'g'risida belgi qo'yilgan holda darhol ariza beruvchiga topshiriladi (yuboriladi).

Ariza beruvchilar tomonidan taqdim etilgan ariza barcha hollarda, toki vakolatli organ ularning ishonchsizligini isbotlamaguncha ishonchli hisoblanadi.

Ariza ko'rib chiqilganligi uchun qonun hujjatlarida belgilangan eng kam oylik ish haqining bir barobari miqdorida yig'im undiriladi.

Ariza ko'rib chiqilganligi uchun yig'im summasi Inspeksiyaning hisob raqamiga o'tkaziladi. Ariza beruvchi berilgan arizadan voz kechgan yoki ariza ko'rib chiqilgandan so'ng karantin ruxsatnomasini berish rad etilgan taqdirda to'langan yig'im summasi qaytarilmaydi.

Inspeksiya arizani ko'rib chiqishda karantin ruxsatnomasini berishi uchun boshqa vakolatli organlar tomonidan beriladigan ruxsat etish xususiyatiga ega hujjatlarni olishi talab qilingan hollarda, ruxsat etish xususiyatiga ega hujjatlarni berish soddalashtirilgan tartibda «bir darcha» orqali amalga oshiriladi, bunda Inspeksiya mazkur hujjatlarni yuridik va jismoniy shaxslarning ishtirokisiz mustaqil ravishda oladi.

Karantin ruxsatnomasini berish yoki berishni rad etish to'g'risidagi qaror ariza beruvchilar tomonidan ariza Inspeksiyaqa kelib tushgan kundan boshlab yetti ish kuni davomida qabul qilinadi.

Inspektsiya karantin ruxsatnomasini berish yoki berishni rad etish to'g'risidagi qaror qabul qilingan sanadan e'tiboran bu haqidagi tegishli hujjatni bir ish kundan kechiktirmay ariza beruvchilarga berishi (yuborishi) yoki bunday hujjatni berish rad etilganligi to'g'risida uni yozma shaklda, shu jumladan, axborot tizimi orqali elektron shaklda xabardor qilishi shart.

Karantin ruxsatnomasi maxsus raqamlangan, himoyalangan holatda mazkur Nizomga [3-ilovaga](#) muvofiq shaklda rasmiylashtiriladi.

Karantin ruxsatnomasi berilgan kundan boshlab 30 kungacha amal qiladi.

Quyidagilar karantin ruxsatnomasini berishni rad etish uchun asos hisoblanadi:

karantin ruxsatnomasi berilishi uchun zarur bo'lgan hujjatlarning ariza beruvchilar tomonidan to'liq bo'lmagan hajmda taqdim etilganligi;

ariza beruvchilarning ruxsat berishga doir talablar va shartlarga muvofiq emasligi;

ariza beruvchilar tomonidan taqdim etilgan arizada noto'g'ri yoki buzib ko'rsatilgan ma'lumotlarning mavjudligi;

o'rganishlar, tadqiqotlar, tekshirishlar yoki boshqa ilmiy va texnik baholashlarning yakunlari bo'yicha asoslantirilgan salbiy xulosa olinganligi.

Ushbu bandda nazarda tutilmagan boshqa holatlarda karantin ruxsatnomasi berishni rad etishga yo'l qo'yilmaydi.

Karantin ruxsatnomasini berishning rad etilganligi haqidagi xabarnoma ariza beruvchiga yozma shaklda, rad etish sabablari, qonun hujjatlarining aniq normalari va ariza beruvchi ko'rsatilgan sabablarni bartaraf etib, takroran ko'rib chiqish uchun hujjatlarni taqdim etishi mumkin bo'lgan muddat ko'rsatilgan holda yuboriladi (topshiriladi). Ariza beruvchi rad etish sabablarini bartaraf etib va hujjatlarni takroran ko'rib chiqish uchun taqdim etishi mumkin bo'lgan muddat ruxsatnomani berish rad etilganligi haqidagi yozma xabarnoma olingan kundan e'tiboran o'n ish kundan kam bo'lmasligi kerak.

Ariza beruvchi karantin ruxsatnomasini berishni rad etish uchun asos bo'lgan sabablarni belgilangan muddatda bartaraf etgan taqdirda, hujjatlar takroran ko'rib chiqish, ruxsatnoma berish yoki uni berishni rad etish ariza beruvchidan rad etish sabablari bartaraf etilganligini tasdiqlovchi tegishli hujjatlar olingan kundan e'tiboran besh ish kuni ichida Inspektsiya tomonidan takroran ko'rib chiqiladi. Ariza takroran ko'rib chiqilganligi uchun yig'im undirilmaydi.

Hujjatlarni takroran ko'rib chiqishda ariza beruvchiga ilgari yozma xabarnomada bayon qilinmagan rad etish sabablarining Inspektsiya tomonidan keltirilishiga yo'l qo'yilmaydi, ilgari ko'rsatilgan sabablar bartaraf etilganligini tasdiqlovchi hujjatlar bilan bog'liq rad etish sabablarining keltirilishi bundan mustasno.

Karantin ruxsatnomasini berish rad etilganligi haqidagi xabarnomada ko'rsatilgan muddat o'tgandan keyin ariza beruvchi tomonidan topshirilgan ariza yangidan topshirilgan hisoblanadi va Inspeksiya tomonidan umumiy asoslarda ko'rib chiqiladi.

Ariza beruvchi karantin ruxsatnomasini berishning rad etilganligi, shuningdek Inspeksiya mansabdor (vakolatli) shaxsining harakati (harakatsizligi) yuzasidan belgilangan tartibda shikoyat qilish huquqiga ega.

Karantin ruxsatnomasining amal qilish muddatini uzaytirish, qayta rasmiylashtirish va dublikatini berish

Karantin ruxsatnomasining amal qilish muddati tugagach, u yuridik va jismoniy shaxslarning arizasiga ko'ra uzaytiriladi. Karantin ruxsatnomasining amal qilish muddatini uzaytirish haqidagi ariza Inspeksiya mazkur hujjatning amal qilish muddati tugaguniga qadar topshirilishi kerak. Karantin ruxsatnomasining amal qilish muddatini uzaytirish yig'im undirilmagan holda amalga oshiriladi.

Karantin ruxsatnomasini olgan yuridik shaxs qayta ro'yxatdan o'tganda, uning nomi yoki joylashgan joyi (pochta manzili) o'zgarganda, yetti ish kuni davomida Inspeksiya karantin ruxsatnomasini qayta rasmiylashtirish to'g'risidagi arizani, ko'rsatilgan ma'lumotlarni tasdiqlovchi hujjatlarni ilova qilgan holda topshirishi shart.

Karantin ruxsatnomasini olgan jismoniy shaxs davlat ro'yxatidan o'tkazilganligi haqida berilgan guvohnomada ko'rsatilgan familiyasi, ismi, otasining ismi yoki faoliyat ko'rsatadigan joyi o'zgargan taqdirda yetti ish kuni davomida Inspeksiya karantin ruxsatnomasini qayta rasmiylashtirish to'g'risidagi arizani, ko'rsatilgan ma'lumotlarni tasdiqlovchi hujjatlarni ilova qilgan holda topshirishi shart.

Karantin ruxsatnomasi qayta rasmiylashtirilguniga qadar, uni qayta rasmiylashtirish to'g'risida ariza bergan yuridik va jismoniy shaxslar yoki ularning huquqiy vorisi (merosxo'ri) karantin ruxsatnomasini qayta rasmiylashtirish to'g'risida berilgan, qabul qilib olingan sanasi haqida Inspeksiyaning belgisi qo'yilgan ariza asosida unda ko'rsatilgan harakatni va (yoki) faoliyatni amalga oshiradi.

Karantin ruxsatnomasi qayta rasmiylashtirilganda Inspeksiya tomonidan Karantin ruxsatnomalari reyestriga tegishli o'zgartirishlar kiritiladi. Karantin ruxsatnomasini qayta rasmiylashtirish arizaga tegishli hujjatlar ilova qilingan holda Inspeksiya tomonidan qabul qilib olingan kundan e'tiboran besh ish kuni davomida amalga oshiriladi.

Karantin ruxsatnomasini qayta rasmiylashtirish uchun ariza beruvchilarning karantin ruxsatnomasini berish to'g'risidagi arizasi Inspeksiya tomonidan ko'rib chiqilganda va karantin ruxsatnomasi qayta rasmiylashtirib berilganda mazkur

Nizomning [15-bandida](#) nazarda tutilgan summaning yarim miqdorida yig'im undiriladi.

Inspektsiya karantin ruxsatnomasi yo'qolgan yoki yaroqsiz holga kelgan taqdirda, yig'im to'langanligini tasdiqlovchi hujjat olingan kundan e'tiboran uch ish kunidan ortiq bo'lmagan muddatda karantin ruxsatnomasining dublikatini berishi shart. Inspektsiya tomonidan karantin ruxsatnomasining dublikatini berganlik uchun mazkur Nizomning [15-bandida](#) nazarda tutilgan summaning yarim miqdorida yig'im undiriladi.

Savollar:

1. Karantin ruhsatnomasini berishga doir talablar nimalardan iborat?
2. Qanday mahsulotlarga karantin ruhsatnomasi beriladi?
3. Karantin ruhsatnomasi reyestrda qanday hujjatlar bo'lishi kerak?